

KÄLLUNDAGRISENS LIV

I den här utställningen får du lära dig om hur grisarna har det här på Källunda. Följ tavlorna runt för att få veta hur grisarnas liv ser ut.

**MAMMA GRIS
PÅ SEMESTER**

SMÅGRISARNA FÖDS

MAMMA & PAPPA GRIS

**GRISFAMILJEN
FLYTTAR UT**

**GRISARNA SOM
SKA BLI MAT**

VADDÅ EKOLOGISKT?

DJUREN SKA HA DET BRA

RULLANDE GRISHUS

SMÅGRISARNA FÖDS

Mamma gris kallas för sugga. När hon ska föda får hon komma till vår BB-avdelning i stallet. Där bäddar hon med halm och sedan börjar smågrisarna födas. Ungefär tio smågrisar blir det på en kull. Så fort de kommer ut letar de upp en spene och börjar dricka mjölk.

Den första tiden ligger smågrisarna mest i en hög och sover, men efter ett par dagar är det full fart när smågrisarna busar och brottas.

Inom en vecka är det dags för kastrering. Det betyder att vi opererar bort testiklarna på pojkgrisarna, galtarna. Om vi inte gör det kommer köttet att smaka illa när grisarna blir stora. Vi använder bedövningsmedel så att kastreringen inte ska göra ont. Tjejgrisarna som kallas gyltor kastrerar vi inte.

GRISFAMILJEN FLYTTAR UT

Några dagar efter kastreringen är det dags för suggan och smågrisarna att flytta ut. De får bo i ett av våra rullande grishus eller i en hage med elstängsel. Så fort småttingarna kommer ut kör de trynena i jorden och börjar böka.

Smågrisarna fortsätter att dricka mammagrisens mjölk men efter en månad börjar de också äta växter och rötter i jorden. De får också mat av oss, ett mjöl som vi maler av vete, korn, ärter och annat vi odlar på gården.

Ekologiska grisar måste få vara tillsammans med sin mamma i minst sex veckor, men hos oss blir det nio veckor eller tills mamma gris tröttnar på småttingarna och kommer hem av sig själv.

MAMMA & PAPPA GRIS

När smågrisarna klarar sig utan mamma suggan får hon komma hem till stallet. Där får hon träffa pappa gris som kallas för galt. De får vara tillsammans i stallet några dagar. Galten betäcker suggan så att hon blir dräktig igen. Vi gör en undersökning med ultraljud för att se om suggan har smågrisar i magen.

Den sorts gris som föds upp i Sverige kallas för Piggham. Den är bra på många sätt men den är inte van vid att bo utomhus som våra grisar gör. Därför har vi tagit fram en egen sorts gris som vi kallar Källundagrisen. Den är frisk och stark och köttet vi får från den är jättegott.

MAMMA GRIS PÅ SEMESTER

Det tar ungefär fyra månader innan smågrisarna föds. Under den tiden har mamma gris semester någonstans på gården, till exempel i förra årets potatisåker där hon letar upp alla potatisar vi missade vid skörden, i skogen där hon bökar så att nya träd kan växa eller på en äng som ska bökas upp så att vi kan odla där. När det är en vecka kvar tills småttingarna ska födas får mamma gris komma in i stallets BB-avdelning för att förbereda sig för födseln.

GRISARNA SOM SKA BLI MAT

När mamma gris har gått hem till galten får smågrisarna flytta till ett eget hem ute på åkern. Där har de en stor hage där de kan böka i jorden så mycket de vill. På natten sover de i ett hus som hänger ihop med hagen. Huset är på hjul och varje dag drar vi huset framåt med traktorn så att det blir ny mark i hagen.

Två gånger om dagen får grisarna mat av oss. Maten är ett mjöl av vete, havre, ärtor och annat vi odlar på gården. På vintern när det inte går att böka i marken får grisarna halm, konserverat gräs och potatis.

Till sist kommer dagen då det är dags att slakta grisarna. Då hämtar vi några grisar hagen och kör dem själva till slakteriet i en hästtransport. Köttet säljer vi till butiker eller direkt på gården.

VADDÅ EKOLOGISKT?

Ekologisk mat tillverkas utan konstgjord gödsel och gifter. Istället odlar bonden på ett naturligt sätt. Djuren på en ekologisk gård får leva ett naturligare liv utomhus.

All ekologisk mat är märkt med EU-lövet som du ser här bredvid. Den maten kallar vi EU-ekologisk. Ekologisk mat kan också vara KRAV-märkt. Det betyder att bonden måste följa ännu strängare regler och djuren har det ännu bättre.

För grisar är det stor skillnad. O-ekologiska grisar bor inne i ett stall och får aldrig gå ut. EU-ekologiska grisar får gå ut, men bara på en betongplatta där de inte kan böka. KRAV-grisar har det bäst, de är ute på sommaren och bökar i jorden och lever ett mer naturligt liv. Självkänt är Källundagrisen KRAV-märkt!

DJUREN SKA HA DET BRA

Vi tycker att om människor ska föda upp och äta djur så ska vi göra allt vi kan för att djuren ska ha det bra. För att grisar ska trivas och vara friska behöver de:

- en varm och trygg plats att sova på
- få vara ute och äta gräs och böka i jorden
- mat och vatten
- ett gyttjebad att svalka sig i när det är varmt och soligt

Källundagrisarna får allt det och vi mår bra när vi ser att grisarna har det bra. Om en gris ändå blir sjuk ringer vi veterinären som talar om hur vi ska hjälpa den.

Varje år kommer inspektörer från KRAV och svenska djurhäsovården och kontrollerar att grisarna har det bra och att vi följer alla regler.

RULLANDE GRISHUS

Vi har funderat mycket på hur vi på bästa sätt kan se till att grisarna har det bra och samtidigt använda grisarna ute på åkrarna. Grisar gillar inte att vara på samma ställe för länge och när de drar fram över åkern och bökar rensar de bort ogräs och gödslar jorden. Perfekta jordbruksarbetare alltså!

Därför har vi uppfunnit ett rullande grishus. Där bor grisarna i ett hus på hjul med en stor hage bakom. Varje dag flyttar vi fram huset så att det blir ny mark i hagen. Mat och vatten finns i huset. All el som huset behöver tillverkas av en solpanel. Alltså ett grisvänligt, miljövänligt och klimatsmart hus som vi faktiskt har fått pris för!